

Sygn. akt VI U 2183/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 sierpnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Ewa Milczarek

Protokolant – st. sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 6 sierpnia 2019 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołań: (...) Spółki z o. o. z siedzibą w B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 12 września 2018 r., numer (...)

(...)

(...)

(...)

(...)

w sprawie: (...) Spółki z o. o. z siedzibą w B.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

z udziałem J. Z., T. F., G. B., T. K.

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia

1) oddala odwołania,

2) zasądza od odwołującej na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. kwotę 900 (dziewięćset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sygn. akt VI U 2183/18

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 12 września 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. określił podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe) i ubezpieczenie zdrowotne J. Z., T. F., G. B., T. K. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że spółka (...), która jest pracodawcą winna zadeklarować składki na ubezpieczenia od przychodu uzyskanego przez swoich pracowników z tytułu umów o dzieło, wypłacanego przez (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Zdaniem

organu rentowego, beneficjentem pracy osób zatrudnionych w spółce (...) na podstawie umów o dzieło, które są jednocześnie pracownikami spółki (...), jest spółka (...).

Odwołania od powyższych decyzji wniosła spółka (...) domagając się zmian zaskarżonych decyzji i orzeczenia, że podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia wyżej wymienionych osób na podstawie umowy o pracę w spółce (...) są kwoty zadeklarowane przez płatnika składek, a w podstawie wymiaru składek nie uwzględnia się przychodów uzyskanych przez wyżej wskazane osoby z umów o dzieło zawartych ze spółką (...).

W uzasadnieniu odwołania wskazano między innymi, że obydwie spółki są odrębnymi podmiotami i nie są analogiczne pod względem gospodarczym

i organizacyjnym, a fakt współpracy między podmiotami nie może determinować podstawy wydanej decyzji, czy też wyników kontroli. W ocenie spółki oparcie decyzji o takie ogólne ustalenia (i to nie dotyczące nawet zainteresowanego i efektu jego prac) już samo w sobie jest wadliwe, gdyż abstrahuje od najważniejszego ustalenia jakiego organ powinien był dokonać – czyli ustalenia na czyją rzecz były wykonywane prace objęte umowami

o dzieło, zawartymi przez każdego z zainteresowanych z (...) Sp. z o.o. Stwierdzenie organu rentowego dotyczące unikania opłacania składek czy też omijania przepisów prawa pracy związanych z limitami pracy w nadgodzinach są nieprawdziwe oraz oderwane i niewynikające z ustaleń kontroli.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie i podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonych decyzjach.

Sąd ustalił, co następuje:

Pomiędzy G. B. a spółką (...) (obecnie (...)) zostały zawarte umowy nazwane umowami o dzieło, na podstawie których G. B. miał wykonać ustawienie parametrów robota (...) lub ustawienie parametrów robota. Od 2008 roku G. B. pracuje w spółce (...) jako ustawiacz maszyn wtryskowych na podstawie umowy o pracę. G. B. zajmuje się nadzorowaniem procesu przetwórstwa tworzyw sztucznych- ustawianiem parametrów procesu. G. B. pracuje w systemie trzyzmianowym (od 6 do 14, od 14 do 22 i od 22 do 6). W sytuacji, w której G. B. miał dzień wolny to kierownik ze spółki (...) oferował możliwość pracy. W ramach umów o dzieło G. B. co do zasady robił to samo, co w ramach stosunku pracy oraz w tym samym miejscu i podlegał temu samemu kierownikowi.

Pomiędzy T. F. a spółką (...) (obecnie (...)) zostały zawarte umowy nazwane umowami o dzieło, na podstawie których T. F. miał wykonać przygotowanie przesyłek do przewozu.

Pomiędzy J. Z. a spółką (...) (obecnie (...)) została zawarta umowa nazwana umową o dzieło, na podstawie której J. Z. miała wykonać zmniejszanie chropowatości detali. J. Z. jest zatrudniona w spółce (...) na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony od dnia 1 czerwca 2012 roku na stanowisku pracownika lakierni (tj. przygotowania detali do malowania) w pełnym wymiarze czasu pracy. Wynagrodzenie wynikające

z umowy o pracę było obliczane według stawki godzinowej. J. Z. pracuje na zmiany od 12.00 do 20.00 i od 6.00 do 14.00. Umowy o dzieło J. Z. podpisywała w (...) spółki (...). Te umowy były celem zapłaty za pracę w godzinach nadliczbowych. W ramach obowiązków wynikających z umowy o pracę J. Z. np. przemywała detale, sprawdzała i kładła na linie. Te same czynności i w tym samym miejscu

w lakierni (...) wykonywała w ramach umowy o dzieło - zmniejszenie chropowatości detali (jak zostało określone w umowie) to jest przygotowanie detali do malowania. Praca J. Z. na umowie o pracę i na umowie o dzieło niczym się nie różniła. W ramach tych obu umów J. Z. podlegała tej samej osobie.

Pomiędzy T. K. a spółką (...) (obecnie (...)) zostały zawarte umowy nazwane umowami o dzieło, na podstawie których T. K. miał wykonać kompletację detali. T. K. jest zatrudniony w spółce (...) od 1998 roku na stanowisku nasypowego, a od dnia 1 stycznia 2017 roku na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy.

W ramach umowy o pracę T. K. zajmuje się zasypywaniem tworzyw do maszyn wtryskowych – dozoruje proces dozowania tworzywa na hali produkcyjnej. T. K. pracuje w systemie trzyzmianowym. T. K. otrzymał informację od kierownika zmianowego spółki (...) o możliwości zarobienia dodatkowych pieniędzy za pracę

w godzinach nadliczbowych, w wolne dni. Umowy o dzieło T. K. wykonywał w tym samym miejscu, w którym pracował w ramach umowy

o pracę i w ramach tych umów robił to samo, co na umowie o pracę - w rzeczywistości T. K. w ramach umowy o dzieło nie wykonywał kompletacji detali.

W każdej z wyżej wskazanych umów nazwanych umowami o dzieło zawartych z wyżej wymienionymi osobami określono terminy ich wykonania. W żadnej z umów nie określono poszczególnych (konkretnych) cech dzieła ani ilości sztuk jakie trzeba wykonać. Według treści umów wynagrodzenie miało być obliczone poprzez pomnożenie liczby ustawień parametrów razy cenę w przypadku G. B., mnożenie liczby przygotowanych przesyłek razy cenę w przypadku T. F., pomnożenie liczby detali ze zmniejszoną chropowatością razy cenę w przypadku J. Z., pomnożenie liczby skompletowanych detali razy cenę w przypadku T. K.. W żadnej z umów nie wskazano konkretnej kwoty wynagrodzenia, ani ceny. Wykonanie umowy miało być rozliczone według rozliczone wg protokołu ilościowo-jakościowego, który miał być integralną częścią umowy.

Kierownikiem zmianowym w spółce (...) jest M. S.. M. S. miał swoją brygadę, którą nadzorował – w tej brygadzie byli pracownicy spółki (...), ale także osoby, które przychodziły na wsparcie przysłane z agencji pracy tymczasowej, studenci, osoby na umowach o dzieło.

Pomiędzy spółką (...) a spółką (...) była umowa ramowa o współpracy, z której wynikało, że spółka (...) zamawia wykonanie określonych prac u spółki (...) i te prace były wykonywane w ramach zawartych umów cywilnoprawnych. Spółka (...) płaciła spółce (...) za ww. rodzaje prac. Ponadto, w umowie ramowej oprócz postanowień o zamawianiu przez spółkę (...) w spółce (...) wykonywania określonych rodzajowo prac była także mowa o wynajmie pomieszczeń przez spółkę (...) spółce (...).

Pomiędzy spółkami (...) następowała wymiana pracowników – pracownicy spółki (...) pracowali w spółce (...) w ramach umów o dzieło, zaś pracownicy spółki (...) pracowali w (...).

Spółka (...) zajmuje się głównie produkcją wyrobów z tworzyw sztucznych, produkcją form wtryskowych i produkcją paneli fotowoltaicznych. Spółka (...) zajmuje się również pracami produkcyjnymi z tworzyw sztucznych - i produkcją i różnymi innymi pracami z tym związanymi. np. audytami, organizacją gniazd produkcyjnych optymalizacja produkcji, od prostych prac produkcyjnych do prac projektowych. Poza powyższym, spółka (...) zajmuje się pracami projektowymi i konstrukcyjnymi dla np. form wtryskowych, albo automatyzacja procesu. W zakresie pracy z tworzywami sztucznymi przedmiot działalności obu spółek jest podobny, natomiast inna jest skala. Spółka (...) ma duże obroty w związku z dużymi zamówieniami i zleca ewentualne prace podwykonawcze spółce (...). Spółka (...) nie wywozi materiałów zleczanych jej przez spółkę (...) poza firmę, tylko przekazuje je dla spółki (...) na terenie przy ul. (...) między magazynami. Hal jest kilka przy ulicy (...) i na nich stoją różne maszyny – w tym między innymi należące do spółki (...) i spółki (...). Wspólne są drogi komunikacyjne i suwnice wykorzystywane w procesach produkcyjnych. Na jednej hali w różnym układzie stoją maszyny różnych spółek, ale w przypadku pomieszczeń, w których są tworzywa są one wydzielone. Narzędziownia jest jedna i należy do spółki (...). Spółka (...) ewentualnie dzierżawi maszyny lub kupuje określoną usługę. Czasami, spółka (...) produkuje dla spółki (...) detal od początku do końca, a czasami tylko element detalu. Spółka (...) określa parametry w zamówieniu do każdego detalu i dodaje specyfikację. Podwykonawca dostaje od spółki (...) formę lub formy i całą dokumentację technologiczną. Wykonane detale trafiają do spółki (...), która następnie dalej je odsprzedaje np. do (...).

Prezesem spółki (...) jest K. M.. Jednocześnie, K. M. jest kierownikiem działu personalnego w spółce (...). Wiceprezesem spółki (...) jest P. I..

Dowód: akta sądowe – umowy pomiędzy spółką (...)

a G. B. k. 25-30, umowy pomiędzy spółką (...) a T. F. k. 31-36, umowy pomiędzy spółką (...) a J. Z. k. 40-41, umowy pomiędzy spółką (...) a T. K. k. 42-46, umowy o pracę

k. 158-163; zeznania świadków H. L. i M. S. zapis AV na płycie CD k. 122, zestawienie porównawcze pracowników spółek (...) k. 136- 137, zeznania J. Z., G. B. i T. K. zapis AV na płycie CD k. 149, wypis

z protokołu zeznania K. M. i P. I. k. 152-153.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań stron: J. Z., G. B. i T. K., częściowo w oparciu o zeznania K. M. i P. I., zeznań świadków H. L. i M. S., a także na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy. Sąd odmówił wiarygodności przedłożonym umowom o dzieło, bowiem w ocenie Sądu były to w gruncie rzeczy umowy

o świadczenie usług. W umowach nie określono zindywidualizowanego rezultatu, a przeprowadzone postępowanie dowodowe również nie dało podstaw do ustalenia, że w wykonaniu umowy istotnie doszło do stworzenia dzieła. Przedmiot umowy określony był w sposób ogólny, brak żadnych parametrów czy kryteriów, jakie powinno spełniać „dzieło”. Ponadto, jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, zawarte umowy stanowiły jedynie pisemną formę, w jaką ujęto wykonywane przez pracowników spółki (...) prace w godzinach nadliczbowych, na rzecz własnego pracodawcy, czyli spółki (...). Powyższe zostało potwierdzone przez samych pracowników spółki (...) będących stronami w przedmiotowej sprawie, którzy wprost zeznawali, że otrzymali propozycję dodatkowej pracy w godzinach nadliczbowych i co do zasady w ramach zawartej cywilnoprawnej umowy wykonywali te same czynności, które wykonywali

w ramach stosunku pracy. Sąd dał wiarę zeznaniom tych stron, ponieważ były spontaniczne, spójne i logiczne. Sąd dał także wiarę zeznaniom przesłuchanych w sprawie świadków również ze względu na spójność tych zeznań i zgodność z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym

w sprawie. Sąd jednocześnie wskazuje, że zeznania świadka D. K. okazały się nieprzydatne, ponieważ świadek nie miał żadnego związku

z osobami, które wykonywały czynności na umowach o dzieło dla spółki (...), jak również świadek nie miał nadzoru nad osobami pracującymi na umowie o pracę w spółce (...). Zeznania K. M. oraz P. I. Sąd uznał za wiarygodne jedynie częściowo – w zakresie w jakim dotyczyły przedmiotu działalności obydwóch spółek oraz ich wzajemnej współpracy. W pozostałym zakresie (tj. w zakresie, w jakim twierdzono, że pracownicy spółki (...) w ramach zawartych umów cywilnoprawnych wykonują pracę na rzecz spółki (...)) Sąd odmówił wiarygodności tym zeznaniom. Zeznania te były sprzeczne

z zeznaniami samych pracowników i stanowiły konsekwencję stanowiska procesowego przyjętego przez spółkę w tej sprawie. Powyższe twierdzenia nie zostały poparte żadnymi dowodami.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania nie zasługiwały na uwzględnienie. Podstawą zaskarżonych w sprawie decyzji jest art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r.

o systemie ubezpieczeń społecznych, zwanej dalej ustawą systemową.

W myśl tego przepisu za pracownika w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. W wyroku z dnia 6 lutego 2014 r.

II UK 279/13, LEX nr 1436176 Sąd Najwyższy wskazał, iż dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy łączącego jedynie pracownika z pracodawcą.

W niniejszej sprawie na organie rentowym spoczywał zatem obowiązek wykazania, iż w istocie stan faktyczny w sprawie w odniesieniu do każdego z pracowników objętych decyzją wypełnia przesłanki określone w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej – tj. że w ramach spornych umów, osoby te wykonywały pracę na rzecz swojego pracodawcy czyli spółki (...). Zgodnie z zasadą określoną w art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W myśl

art. 232 k.p.c. strony są zobowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego.

Organ rentowy przeprowadził postępowanie kontrolne, którego wyniki dały organowi rentowemu podstawy do wydania zaskarżonych decyzji. Przeprowadzone przed Sądem postępowanie dowodowe potwierdziło wnioski organu rentowego, iż zawieranie umów przez spółkę (...)

z pracownikami spółki (...), prowadziło do wykonywania przez te osoby pracy w spółce (...) w godzinach nadliczbowych. Przyjęte przez spółkę rozwiązanie pozwalało na uniknięcie wypłaty właściwego dodatku za pracę w godzinach nadliczbowych oraz uchylenie się od obowiązku odprowadzenia składek na ubezpieczenia społeczne od wynagrodzeń uzyskiwanych przez poszczególne osoby z tytułu zawartych dodatkowych umów cywilnoprawnych. Z zeznań J. Z., G. B. i T. K. wprost wynika, że umowy nazwane umowami o dzieło zawarte ze spółką (...) służyły rozliczeniu przepracowanych przez te osoby nadgodzin. O możliwości dodatkowej pracy pracownicy byli informowani przez kadre zarządzającą odwołującej spółki. Ogólnikowy sposób formułowania wszystkich umów o dzieło i wykonywanie tych umów przez pracowników w tym samym miejscu, które jest dla nich stanowiskiem pracy i ten sam zakres czynności, co w ramach stosunku pracy prowadzi do wniosku, że pracownicy wykonywali pracę na rzecz swojego pracodawcy czyli spółki (...). Jednocześnie odwołująca spółka nie przedłożyła jakiegokolwiek dowodu, który potwierdzałby, iż dany pracownik spółki (...) w ramach umowy cywilnoprawnej zajmował się pracą na rzecz spółki (...). Dodatkowym argumentem przemawiającym za podzieleniem stanowiska organu rentowego jest fakt zawierania przez obie spółki umów

nazwanych umowami o dzieło na zasadzie krzyżowej – jedna spółka zawierała umowę cywilnoprawną z pracownikami drugiej ze spółek

i odwrotnie. Istotną jest także okoliczność, że obydwie spółki łączyła umowa o współpracy, na mocy której spółka (...) zlecała wykonywanie rodzajowo określonych czynności spółce (...). Spółka (...) była zasadniczo podwykonawcą spółki (...), realizującej kontrakty zawarte między innymi z (...). Nie znajduje logicznego wyjaśnienia fakt, iż mechanizm zatrudniania pracowników jednej spółki na podstawie umów cywilnoprawnych przez drugą z nich miał charakter obustronny. Gdyby którakolwiek ze spółek miała problem

z realizacją kontraktów, w danym okresie przepływy miałyby charakter jednokierunkowy. Powyższy mechanizm koliduje z korespondującym

z łączącą spółki umową o współpracy podwykonawstwem, jakiego miała się podejmować spółka (...) w stosunku do wykonawcy kontraktów jakim była spółka (...). W konsekwencji nie sposób odnaleźć w takich działaniach ekonomicznego sensu, a jedynym racjonalnym wyjaśnieniem jawi się zamiar uniknięcia przez obie spółki wypłaty zatrudnionym pracownikom wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, a jednocześnie uchylenie się przez nie od odprowadzenia należnych składek.

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy na podstawie

art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Sędzia Ewa Milczarek